

Magyar díszposta andalúz színben

FOTÓK: WWW.JAKSA+DISZPOSTA.HU

A magyar díszposta galambok kiállítási galambnak, vágó- és dajka-galambnak egyaránt alkalmasak. Néhány év múlva százéves lesz a fajta, mely ez idő alatt nagy utat járt be, és nyolcvnyi tenyésztői munka után mostanra megszületett az andalúz színű változata is. E fajtáról méltán szólnak úgy, hogy a hazai galambházak újabb dísze.

Jaksa János galambjairól már többször írtunk lapunkban, most ennek az új színnek a kapcsán kerestük meg a tenyésztőt, aki gyermekkorra óta foglalkozik galambokkal. Először több fajtát tenyésztett, 1957-től foglalkozott postákkal, 1970-től amerikai óriás postákkal, és az első magyar díszposták a 2000-es évek elején kerültek hozzá. Azóta a fajta egyik legeredményesebb hazai tenyésztője lett.

Az Alföldről indult hódító útjára

A magyar díszpostát az 1930-as évek táján tenyésztették ki az alföldi tanyavilágban. Gyula és Orosháza környéke tekinthető a fajta bölcsőjének, mely eleinte kisebb testű volt, mint a mai példányok. A dél-alföldi tanyavilágban és falvakban sokan tartották a magyar parasztgatyás, a törökgalamb, valamint a római fajtát, továbbá postagalambot is – ezek lehettek a fajta ősei. A római galamb hosszúsága, a posta fejének a formája, és a másik két fajta lábtollazata fedezhető fel a mai magyar díszposták kinézetében.

Az 1900-as évek közepén elkezdték küllemre szelektálni a fajta példányait, ám a szépség a gyorsaság rovására ment, így a

röpversenyeken háttérbe szorultak ezek az egyedek, de cserébe egy új fajta jött létre. Ehhez a tenyésztők lelkesedése és kitarása is kellett, hiszen elég sok idő telt el, mire fajtaleírása lett, azaz új fajtaként elismerték.

Ezt a fajtát hármasszoros hasznosításának is tartják, hiszen díszgalamb, vágógalamb és dajkagalamb egyszerre. A fiókák vágáskori súlya 600-700 gramm. A jól költő pároknál van, hogy a hímek még akkor is etetik a fészket elhagyott növendékeket, amikor már kikelt az újabb fészkalj.

Szorgalmas fiókanevelők, sok begytejjel rendelkeznek – ez is oka lehet, hogy egyes megfigyelések szerint a velük keltegetett fiókák egy hónap alatt 3-4 napos fejlettségi előnyben vannak, például az amerikai óriásposták által nevelt utódokkal szemben. A fajtának nagy előnye, hogy extenzív körülmények között is tenyészthető, ott, ahol nincs sok ragadozó madár, nyugodtan kint lehetnek napközben a kertben és az udvaron. Nem agresszív fajta, és sokáig tenyésztésben tartható, mivel nem ritka, hogy 10 évnél idősebb példányok is utódokat nevelnek.

Egyre többen kedvelik

– A magyar díszposta galambfajta egyre népszerűbb hazánkban. Annak ellenére, hogy ez egy alföldi fajta, a nagydorogi egyesület is felkarolta a tenyésztését, így már Tolna vármegyében is nagy számban találunk belőlük. Ausztriában, Németor-

Jaksa János az új színváltozat egyik „etalonjával”

FOTÓ: WÉSELY GÁBOR

A magyar díszposta kiváló dajkagalamb

szágban, Szlovákiában, de Románia erdélyi területein is egyre többen tartják ezt a fajtát – mondja Jaksa János.

A szakember kiemeli, hogy többször felvetődött már a kérdés, vajon hogy lehet jó dajkagalamb a lábtollaival, hogyhogya nem töröi ezekkel össze a tojásokat? Ennek oka, hogy a lábtollak kifelé állnak, befelé alig-alig van toll, így az a költést egyáltalán nem befolyásolja.

A fajtára jellemző lábtollaknak és az orrdudornak a madár szempontjából nincs gyakorlati jelentősége, ezeket a tulajdonságokat a tenyésztés során meghagyták, tehát a fajta díszmadár jellegét erősítik. Némely példányoknak 5-6 éves korukra eldurvul az orrdudoruk, ilyen esetben ezeket az egyedeket már nem is viszik kiállításra.

– Ennek a fajtának szélesebb ülőkék kel-
lenek, hogy a lábtollaik ne sérüljenek. He-
tente egyszer ebben a tenyésztésben fürde-
tési lehetőség is adott a galamboknak a di-
rekt számukra készült fürdősós vízben, ami
tisztítja a tollakat, de segít távol tartani az
ektoparazitákat is. Fürdés után jó nézni a
galambokat, amikor kifekszenek napozni a
fűre, mintha a Balaton partján lennének.
Ezt a fajtát is 8-10 naposan gyűrűzik 12-13-
as méretű gyűrűvel, ami a lábtollak között
helyezkedik majd el – mondja Jaksa János.
– Főleg olyanoknak ajánlható a tenyészté-
se, akik nagy helyet tudnak biztosítani szá-
mukra. Én is minden nap kiengedem őket
az udvarra, hogy mozogjanak, repüljenek,
felüljenek a tetőre. Bár húshasznosításuk is
jellemző, ezeknek a röpképessége sokkal
jobb a klasszikus húsgalambokénál, és kell
is nekik a mozgás. A fiatalok, amikor elő-
ször kiengedem őket, megcsik, hogy felre-

A fiókák sok begytejre számíthatnak

pülnek azért, hogy betájolják magukat, de
ha ez nem sikerül, akkor néhány házzal ar-
rébb szállnak le, és időbe telik, amíg onnan
hazatalálnak. A röp postaösztön jobban él
még bennük, mint a röpképesség – meséli
a nagydorogi tenyésztő.

Az új szín kitenyésztése

Sok színváltozata volt eddig is a fajtának:
fehér, fekete, kék, sárga, vörös, barna, és
ezeknek a deres, babos és tarka változatai,
de andalúz színű még nem volt – mostaná-
ig. A nagydorogi egyesület több tagja te-
nyészt amerikai óriás postákat, innen jött az
ötlet, hogy az annál a fajtánál meglévő an-

dalúz színt kellene a magyar díszpostába is
„belevinni”. Cséplő Árpád pécsi genetikus
látta el a csapatot hasznos tanácsokkal.

Öt tenyésztő kezdte el ezt a munkát,
aminek mostanra beérett az eredménye,
hiszen december óta az andalúz szín is faj-
ta hivatalos színének tekinthető. *Fehér Ist-
ván, Rankasz Róbert, Kővágó László, Pesei
Ferenc*, valamint *Jaksa János* állományai
adták ehhez a kiindulást, ez körülbelül 80-
100 magyar díszposta tenyészpárt jelentett
a kezdetekkor. Jelenleg 50-60 andalúz
színű magyar díszposta található az or-
szágban.

– Nem a meglévő magyar díszposta
színváltozatok párba állításából jött ki ez az

Röpképességük korlátozottabb, ám annál szebbek

A magyar díszposta fő fajtajegyei

A magyar díszposta látványos, erős testfelépítésű, jól izmolt, emelt mellű, mérsékelten meredek testtartású, lábtollas, utazóposta jellegű, de annál nagyobb testű és hosszabb galamb.

Magassága 27-30 cm, hossza csőrhegytől a farok végéig 37-40 cm. A szemek közötti terület széles, a csőr irányában ékszerűen elkeskenyedő, minden irányban enyhén ívelt. Az írisz a narancsszínűtől az élénkvörösig változhat, a szemboltok párhuzamosak. A szemgyűrű kétsoros, enyhén durva szövetű.

A csőr középhosszú, egyenes, a felső csőrkéva hegye kissé lehajló. Színe a tollazat színéhez igazodik. Az idősebb galambok csőrudora durva szövetű, osztott és fehéren porozott.

A nyak függőleges tartású, egyenes vonalú. Széles alappal indul a vállak közül, arányosan hosszú és a fej irányába elvékonyodó. A toroktáj nagy ívben kikerekített. A mell feltűnően emelt tartású, telt, széles és domborodó.

A hát a vállak között széles, a farok irányába ékszerűen elkeskenyedő, erőteljes lejtésű és takart.

A szárnyak testhez simulók, erőteljes pajzsúak, széles zászlójúak. Az evezők a kormánytollak szélein nyugszanak, nem keresztezik egymást, a kormánytollak végeinél körülbelül 3 cm-el rövidebbek. A szárnybúrok szabadon állók.

A farok erősen zárt, maximum két toll szélességű, a hát lejtését törés nélkül követi, csaknem érinti a talajt. A széles zászlójú kormánytollak száma tizenkettő. A zsírmirigy kifejlett.

A közepes hosszúságú lábak lábszárán jól fejlett sarkantyútollak vannak, a csüdökön és az ujjakon erős, 3-5 cm hosszú tollakból álló, jól rendezett talptollazat foglal helyet, melyben az előre irányuló tollak nem kívánatosak. A karmok színe a csőr színével megegyező.

A tollazat dús és a testet feszesen takarja. A színek teltek, élénkek. A tollazat egészségesen fénylő, lakkos csillogású. Legfőképpen a nyakon fémes csillogás található, tollpudere erőteljes.

Szín és rajzváltozatai: fekete szalagos kék, sima kék, kovácsolt kék; sötét, kovácsolt sötét; egyszínű vörös, vörös, kovácsolt vörös; fekete fakó, fekete; dun; fehér; egyszínű sárga, sárga, kovácsolt sárga; kék fakó, kék fakó sötét szalaggal vagy anélkül, vörös fakó, sárga fakó; opál; kék deres, vörös fakó deres, sárga fakó deres; fekete tigris, kék tigris, vörös tigris, sárga tigris; szabálytalan tarkák a fent megnevezett összes színben, valamint ma már az andalúz színváltozatok.

Súlyos hibának számít a hiányos lábtollazat, a rövid szárny és farok, a vízszintes állás, a rövid nyak, az aránytalanul kicsi fej, a vékony gerlecsőr, a keskeny, horpadt mell, a laza tollazat.

Enyhe hibák: a kívánatosnál keskenyebb fej, a homlok és a csőr találkozásánál lévő enyhe törés, a vékony nyak, a párhuzamostól kicsit eltérő lábak. Az értékmérő küllemi jegyek elbírálásának sorrendje: összbenyomás, testfelépítés, fej, lábtollazat, tollszerkezet, szemgyűrű, csőr, csőrudora, szín, fény.

új szín, hanem ilyen színű amerikai óriáspostát állítottunk párba két vonalon magyar díszpostával. A tenyésztői munka célja az volt, hogy az andalúz szín megjelenjen a magyar fajtában, ám az amerikai fajta alaki jegyei az utódnemzedékekben egyre „halványodjanak”, azaz egy alakra magyar díszposta andalúz színnel legyen a végeredmény – magyarázza Jaksa János.

Az F1 nemzedéket ismét magyar díszpostával állítottuk párba, hogy annak a külleme erősödjön az utódokban, és végül csak a szín maradjon meg az amerikai óriáspostából. Végül az utódok nyolc év és hat nemzedék alatt nyerték el a magyar díszposta standardjának megfelelő formát, andalúz színben.

Az andalúz szín nem domináns szín, a többi szín elnyomja, így csak akkor jut fenotípusosan érvényre, amikor erre a recesszív tulajdonságra homozigóta egyed alakul ki. A domináns heterozigóta egyedek nem lesznek andalúz színűek, de hordozzák ezt a tulajdonságot, így az utódokban ez előjöhethet, amennyiben recesszív homozigóta vagy domináns heterozigóta párral lesznek tovább tenyésztve.

Tehát a tenyésztők örülnek, ha két andalúz, vagy andalúz-fekete párosításból 25-30 százalék andalúz színű jön ki, a többi mindenféle más színű lesz. Ezért az andalúz szín nem gyakran jön ki, legalább is nem olyan gyakran, mint a tenyésztők ezt szeretnék.

– A feketével való párosítást azért kell néha bevetni a tenyésztési tervbe, mert ha mindig andalúz színűt ugyanolyan állítanak párba, az beltenyésztéshez vezetne, és annak a tenyésztési vonalnak a genetikai leromlását eredményezhetné. Az andalúz deres galambok pedig úgy jöttek létre, hogy nem feketével, hanem fekete deressel lett párba állítva egy andalúz színű szülő – említi a tenyésztő. – A szín kitenyésztésével eddig öt ember egy zárt körben foglalkozott, de miután ezt elfogadták, a további cél az lett, hogy mostantól minél több tenyésztője legyen ennek a fajtának és színváltozatnak. A galambászok között voltak, akik elismeréssel szóltak, és tetszett nekik a fajta új színváltozata, de volt néhány ellendrukker is, ám végül az új szín győzött – mondja Jaksa János.

Egyébként a nagydorogi egyesületnek ez már a második országra szóló eredménye. Az első az volt, amikor 2015. május 18-án az egyesület beadványa alapján a magyar díszpostagalamb fajtát elsőként jegyezték be a Földművelésügyi Minisztérium ágazati értéktárába.

Nagy Z. Róbert